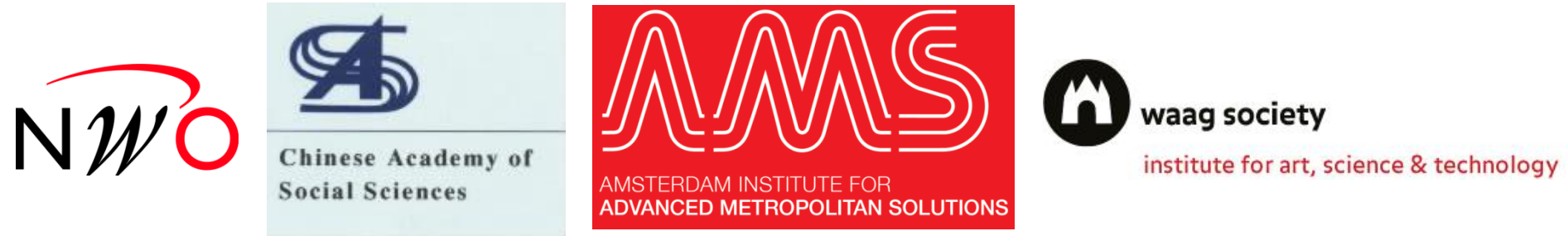

Slim betrekken van bewoners bij de renovatie van hun woningbouwcomplex

Frank de Feijter, 13 september 2018

Project 'Retrofit of urban housing in Amsterdam, Beijing and Mianyang'

- Gefinancierd door NWO & CASS
- Samenwerking met AMS en Waag Society;
- Frank de Feijter, MSc in Planologie en sociale geografie;
- Promovendus Wageningen Universiteit vakgroep Milieubeleid;
- <https://www.linkedin.com/in/fdefeijter>

Overzicht

1. **Complexgewijze
grootschalige renovatie** met
energieprestatie
verbeterende maatregelen
2. **Problemen bij
renovatietrajecten** vanuit
3. **Slimme manieren** om in te
spelen op
bewoners(wensen)
4. **Discussie**

Dapper Wagenaar (1880). 21 appartementen in verschillende complexen van 3-4 verdiepingen

Olympia (1926). 279 appartementen
in 6 complexen van 3-4 verdiepingen

Het Breed (1958). 1150 appartementen
10 complexen van 5 verdiepingen

Karel Klinkenberg (1960). 224 appartementen van 4 complexen van 5 verdiepingen

When we talk about retrofit
we think of **bricks**
and **buildings**

But it is about

People

Centrale vragen

- Hoe krijgen we bewoners mee bij de verduurzamingsopgave van corporaties?
- Hoe kunnen we technische oplossingen verbinden met behoeften, wensen en mogelijkheden van bewoners?

Introductie: GROOTSTE PROBLEMEN

Problemen (1/3)

■ (gebroken) beloften uit het verleden

Problemen (2/3)

- Technocratische gestandiseerde opzet

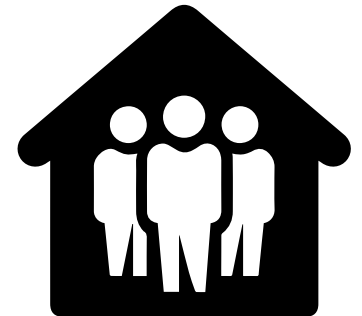

Problemen (3/3)

- Bewoners accepteren plannen niet

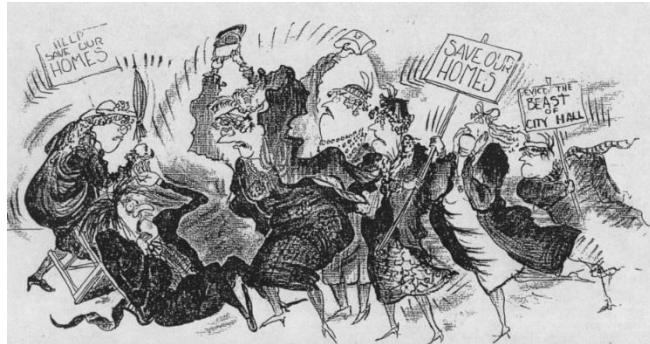

Uitkomsten: LESSEN 'VOORAFGAANDE' AAN DE RENOVATIE

Kansen 'voorafgaande' aan de renovatie (1/3)

- Oplossen 'kleine' problemen met de woning uit het verleden

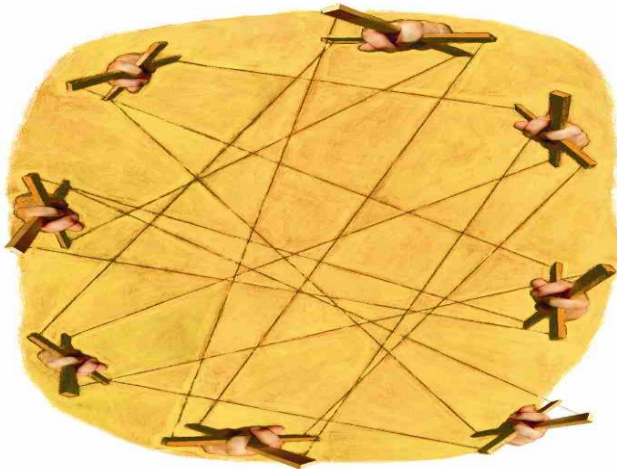
Kansen 'voorafgaande' aan de renovatie (2/3)

■ Management van (te hoge) verwachtingen

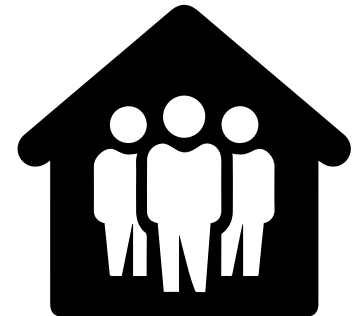

Kansen 'voorafgaande' aan de renovatie (3/3)

- Ontwikkeling van verschillende waarde proposities

Uitkomsten: LESSEN 'TIJDENS' DE RENOVATIE

Kansen 'tijdens' de renovatie (1/3)

■ Visualiseer technische ingrepen

DAG 1: MAANDAG

- 1) Afdekken vloeren: hal, keuken, toilet, woon- en slaapkamers
- 2) Plaatsen stofschootten: voor- en achterzijde woning, woonkamer, slaapkamers, badkamer en keuken
- 3) Verwijderen radiatoren gehele woning
- 4) Vervangen kozijnen woonkamer voorzijde, badkamer & keuken
- 5) Verwijderen verlaagd plafond keuken
- 6) Boorwerkzaamheden t.b.v. mechanische ventilatie

- GSO voorbereiding
- meterkast / elektra

1 2 3 4 5 6

Van Wierden
Groot Onderhoud Karel Klinkenbergstraat te Amsterdam
De Key

DAG 1 TOT EN MET 5

Werkzaamheid	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
Plaatsen stofschootten																									
Verwijderen radiatoren																									
Vervangen kozijnen																									
Verwijderen verlaagd plafond																									
Boorwerkzaamheden																									
GSO voorbereiding																									
Meterkast / elektra																									

PLATTEGROND / CONTACT

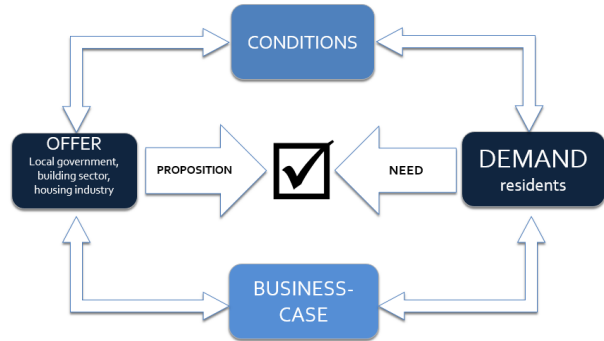
Stofschot
Stucloop
Kozijnen
CV/MV
Hertinger
Overig

Spreekuur Chris Sipman (opzichter De Key) en Bob van Amsterdam (uitvoerder Van Wijnen) vanaf 10 mei elke dinsdag van 14.00 tot 15.00 uur op de modelwoning te Karel Klinkenbergstraat 119 II.
Telefoon 020-6214333 of info@dekey.nl

Kansen 'tijdens' de renovatie (2/3)

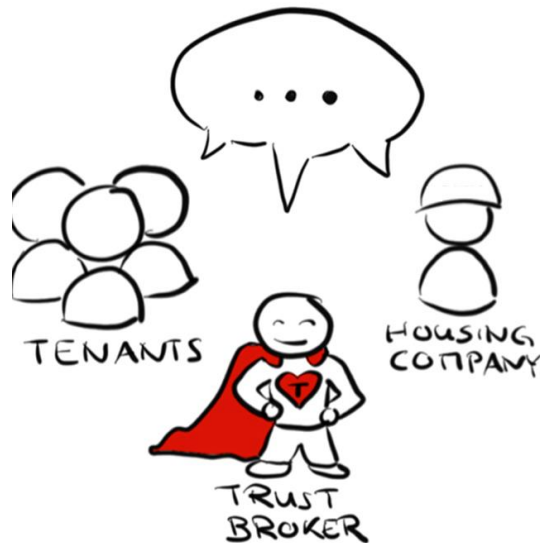
■ Persoonlijk contact is de sleutel

CREATION of a PLAYFIELD

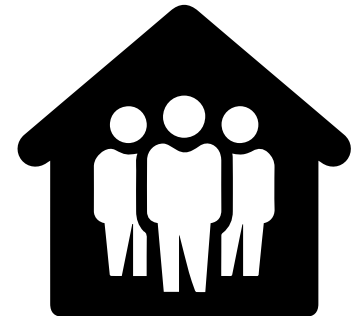

Kansen 'tijdens' de renovatie (3/3)

- Benutten van onafhankelijke bewonersondersteuning

Uitkomsten: LESSEN 'NA' DE RENOVATIE

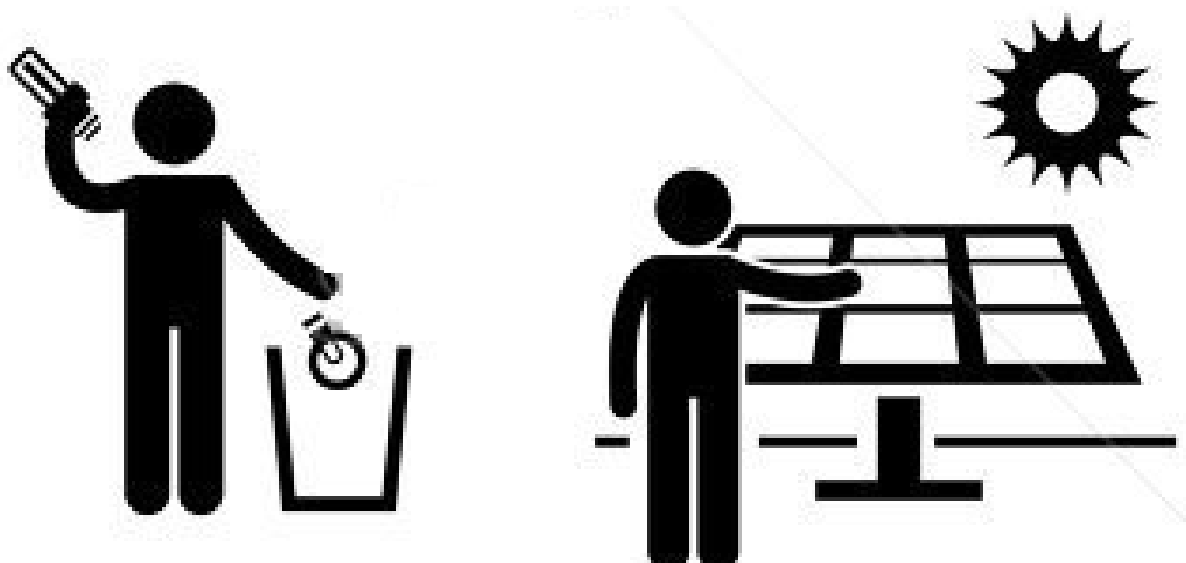
Kansen 'na' de renovatie (1/3)

- Complexe installaties beter uitleggen

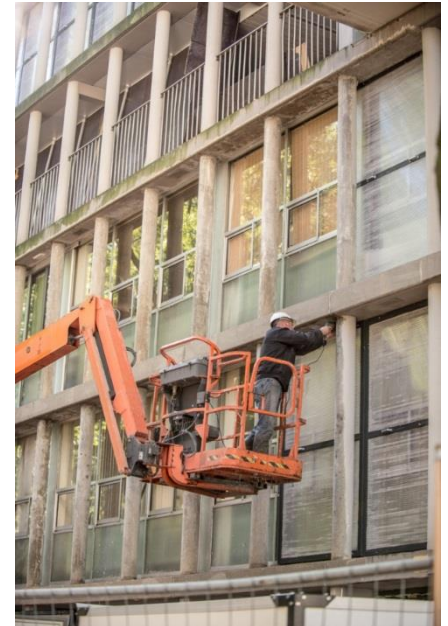
Kansen 'na' de renovatie (2/3)

- Meekoppelen van dagelijks woninggebruik na de renovatie

Kansen 'na' de renovatie (3/3)

- Zorg voor een perspectief op de lange termijn

Discussie: LESSEN VOOR PROVINCIE NOORD-HOLLAND

Lessen trekken voor warmtetransitie in Provincie Noord-Holland (2/2)

■ Hoe gaan we bewoners slim betrekken bij het introductieproces van nieuwe grootschalige technologie in de warmtetransitie?

- **Sociaal:** Hoe betrekken we bewoners op een positieve manier in deze verduurzamingsopgave? Wat doe je individueel, wat collectief? Is een bijdrage van bemiddelingsorganisaties gewenst?
- **Technologisch:** Wat zijn effectieve interventies voor verduurzaming die bewoners prikkelen in duurzaam gedrag (stimuleren)?
- **Economisch:** Hoe financieren we dit als geheel? Gaan voor de goedkoopste oplossingen of juist niet? En, wat verdienen bewoners aan een dergelijke interventie (cash/in kind)?

Bedankt voor de aandacht!

Vragen &

Opmerkingen

Blijf in contact:

frank.defeijter@wur.nl

